

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

Döntőbiróság a világ békéje felett

Macdonald Európa új korszakának alapkövét tette le Genfben

Genf, szeptember 5. Macdonald várvárt beszéde ma hangzott el a genfi konferencia ülésén. Az angol miniszterelnök hiú maradt eddig hirdett elveivel: Nemzetközi viszályok esetére a döntőbirósági eljárás feltétlen elfogadása és a népszövetségnek Németországgal, Oroszországgal és Amerikával való kibővítése, mely körül beszéde forgott. Macdonald, épp úgy mint Herriot, a népszövetség híve, aki ezt az eddig inkább csak névleges, semmint tényleges hatalommal bíró intézményt a nemzetközi élet legfőbb aktív tényezőjévé akarja avatni, hogy a népszövetség ne maradjon pusztán erkölcsi dekorum, ami mögé a győztes államok nagyhatalmi törekvéseit rejtik, afféle szépségtapaszt a világ nagy sebéin, ami nem gyógyít és nem csökkenti a fájdalmakat és ne maradjon csonka sem, hanem valóban az egész világ felett tekintélyt és kiegyeztető hatalmat gyakoroljon. Ezt a célt hatalmasan előmozdította mai beszédével. Mint gyakorlati ember azonban addig is, míg a népszövetség elfoglalja az őt megillető helyet, más gyakorlati indítványokkal is fellépett a béke biztosítására.

Beszédét érthető izgalom előzte meg. Óriási tömegek tolongtak az épület előtt és az ülésterem is zsúfolásig megtelt. Amikor egyszerű szürke utcai ruhájában megjelent az emelvényen, percekig tartó ováció fogadta. Mindenki felemelkedett helyéről. Egyórás beszédét minduntalan megszakította a viharos tetszésnyilvánítás. Nagy lendülettel beszélt s nem egyszer, amikor elragadta a szónoki hæv, ököllel az asztalra ütött.

Macdonald beszéde

Genf, szeptember 5. Macdonald mindenekelőtt mely megindultságának adott kifejezést, hogy a népszövetségi közgyűlés színe előtt felszólalhat és kijelentette az angol kormány nevében, hogy ez a kormány mindent el fog követni, ami csak hatalmában áll, hogy a nemzetek szövetségének tekintélyét és befolyását emelje.

Macdonald ezután hosszasan polemizált a nemzetek szövetségének garancia-szerződés-tervezetével és kijelentette, hogy olyan szerződések és paktumok, amelyek kizárólag katonai garanciákra támaszkodnak és a fegyveres erők uralmát fenntartják, nem alkalmasak arra, hogy a békét biztosítsák. Azután a „biztonság” és „támasztás” fogalmát definiálva kifejtette, hogy nehéz felelősség mellett ezeket a fogalmakat megállapítani. Mindenki, aki tanulmányozta a történelmet, ismeri a felelősség megállapítása körüli nehézségeket, különösen ami a végső elhatározást illeti. Ötven esztendő múlva a történelemírók talán meg tudják oldani ezeket a kérdéseket, de nem a politikusok, akik átéltek a háborús életet.

— Azt ajánlanám, — mondotta Macdonald — hogy

a nemzetközi ítélőszék alapszabályainak fakultatív záradékáról szóló cikkelyét (vagyis a kötelező

döntőbirósági ítéletnek való engedelmességről szóló fakultatív záradékot) egy általunk kinevezendő bizottság vegye a leghathatósabb vizsgálat alá

s annak végeztével precízebb alakban terjessze a közgyűlés elé, mint most. Az angol kormány egy ilyen záradékot szívesen aláírna, de mielőtt ily nagy lépést tenne előre, a záradékot a legalkalmasabb formában kell felállítani.

— Olyan rendszerre van szükségünk, amely tökéletesen be van rendezve, tökéletesen funkcionál, ahol egy ór vigyáz a látóhatár felett és ha egy kis felhőt vesz észre, azonnal riadót huj s gondoskodni tud róla, hogy azonnal intézkedések történjenek, persze nem katonai természetű, hanem okszerű intézkedések. A kérdés az: Hajlandók vagytok-e előttünk megjelenni és megmondani, mik az összeköttetések és mik a javaslatatok? Miféle megegyezőeket kötöttetek? Féltek-e a világosságtól és még mindig a sötétség gyermekei vagytok-e? Ez a közvélemény kritériuma.

— Ha a bizottság elkészül munkálataival, össze kell hívni a nemzetközi konferenciát, amelynek az volna az előfeltétele, hogy Európában tartsák meg és hogy azon valamennyi állam résztvegyen. Ezen a konferencián lehetne aztán a békét megteremteni, vagyis a lefegyverzés kérdését elintézni.

— Németország nem maradhat a nemzetek szövetségének keretén kívül. Nem lehet semmiféle vitát folytatni sem a leszerelésről, sem békefeltételekről, sem a bizottságról, sem a kis nemzetek existenciájának biztosításáról, nem lehet egyetlenegy nagy kérdéssel sem vitakozni, ezzel a fenyegető üres székkel itt a mi körünkben. Egy elszigetelt Berlinből folytatott tárgyalások soha sem lehetnek eredményesek. A nemzetek szövetsége elvállalta azt a komoly feladatot, hogy megteremt egy európai rendszert. Ez a rendszer azonban nem valószínű, hogy megálljon, amíg volt ellenségeink meg nem szűnnek ellenségeink

lenni és ebben a rendszerben közreműködést kell vállalniuk.

Kezdjük meg a Nemzetek Szövetségének új éráját, mint ahogy remélem, hogy Európában is új éra kezdődik.

E kérdés elintézéséhez még ebben az ülésszakban hozzá kell fognunk. Oroszország is megváltozott. Szerződéseket köt és diplomáciai metódusokkal dolgozik. Remélem, hogy az angol kormánynak a szövetséggel való kötött egyezménye az első ujjmutatás arra nézve, hogy az orosz kormány alkalmas az európai együttműködés rendszerében résztvenni és ezzel a Nemzetek Szövetségének tekintélyét és befolyását öregbíteni.

— Amerika helyzete különösen előnyös. Az amerikaiakat mégis mindig meg lehetett találni, amikor csak szükség volt rájuk és különösen szerencsés módon működtek közre a londoni problémák megoldásánál is. A korlátozott érdekekkel bíró kis nemzetekhez, akik hosszú halál után újjászülettek, ezt a figyelmeztetést intézem:

— Akár van szerződés, akár nincs, akár van egyezmény, akár nincs, titeket szét fognak taposni, a ti országotok lesz az első, amely a legközelebbi összeütközésnek áldozatul esik. Egyszerű szerződés sohasem nyújt számotokra biztonságot.

Állandó és veszélyes illúziók áldozatait vagytok Defenzív szerződések kötése könnyű, de ez csak a békét rombolja szét. Ha a nemzetek szövetsége előre öhajt haladni, ez csak a döntőbirósági eljárás útján történhetik és csak ezen az úton biztosíthatja befolyását.

Macdonald ismételt kijelentette, hogy csak egy általános konferencia tudja előkészíteni a talajt a béke biztosítására és a jövő háborúk megakadályozására, amely konferenciának egy oly bizottság előmunkálatai alapján kell összeülnie, amely bizottságban figyelembe vesszük az amerikai csoport paktum-tervezetét is.

Macdonald beszédét viharos tetszéssel fogadták.

Motta, a közgyűlés elnöke, köszönetet mondott Macdonaldnak fejtegetéséért és az ülés folytatását délutánra halasztotta.

Az angol kormány szándékai

Genf, szeptember 5. Az angol kormánynak Macdonald beszédéből kialakuló szándékait a következőképpen magyarázzák:

A nemzetek szövetségének garanciális egyezménytervezete helyett, amely csak katonai biztosítást nyújt a le nem szerelt támadó államokkal szemben, Macdonald azt akarja, hogy egy nemzetközi értekezlet, amelyen Amerika, Németország és Oroszország is képviselve volna, közvetlenül foglalkozzék a leszerelési problémával. A leszereléssel párhuzamosan általános döntőbirósági eljárás lépne életbe, amely a garanciális egyezmény katonai biztosításainak helyét foglalná el.

Genf, szeptember 5. (Havas rádiójelentés.) Macdonald beszédének nagy si-

kere volt az angol, skandináv és holland-nyelvű nemzeteknél. Az a kijelentés, hogy a brit kormány haladéktalanul a népszövetség padosoraiban öhajtja látni Németországot, ugyanezen nemzetek között nagy tetszésre talált, annál inkább meglepte azonban a többi résztvevőket kivétel nélkül, akiket ez a kijelentés váratlanul ért. Macdonaldnak az a célzása, amely szerint a Felsősziléziában történt intézkedések tévedésnek nyilvánította, a padosorok nagy részében kinos hatást váltott ki.

Genf, szeptember 5. (Havas.) A francia delegáció alaposan megvizsgálta Macdonald beszédének teljes szövegét és megállapította, hogy az angol és francia álláspontok között nincsen alapvető ellentét. Francia körökben meg vannak arról győ-

zódve, hogy a népszövetségi közgyűlésnek sikerülni fog megteremteni a biztonság és a leszerelés tervének alapját, összhangba hozva azzal az eszmével, hogy a döntőbíráskodás és a biztonsági garanciák elválaszthatatlanok.

A konzervatív zsidóság nem vesz részt a cionista kongresszuson

A Nagyvárad szerkesztőségében megjelent a nagyvárad konzervatív orthodox zsidóság két illusztris tagja és felkértek bennünket, hogy reprodukáljuk lapunkban Abádi Imrének az Egyenlőségben megjelent cikkét Jakob Izrael Haan-ról, a jeruzsálemi talmudtudósról, akit tudvalevőleg nemrégiben egy fantasztikus cionista meggyilkolt. A nagyvárad konzervatív zsidóság Aguda-szervezete meghívót kapott a nagyvárad cionista kongresszusra, azonban nem tett eleget a meghívásnak, mert az a meggyőződése, hogy a cionizmus veszedelembé sodorja a zsidóságot, amit egyedül a thóra tarthat fenn.

Abádi Imre cikkét, amellyel a nagyvárad orth. zsidóság konzervatív szárnya is akarja dokumentálni a maga állásfoglalását, — e felkérés folytán a következőkben reprodukáljuk:

Szólnunk kell arról a kirobbanóban lévő harc-ról, melyet a cionisták provokálnak mérgező, viaszgalan kilátásaival együtt. Ez a harc önvédelmi harc lesz a tradicionális zsidóságnak, a cionisták részéről pedig újabb és újabb baklövésnek sorozata. A cionistákról beszélünk tehát, akik úgy védik, hogy eszmei harcot folytatnak és nem akarják belátni, hogy az a golyó, mely dr. Haan életét kioltotta, tulajdonképpen a cionizmus fundamentumát ásta alá, még pedig belátható ideig helyrehozhatatlanul. Dr. Haan helyét másik zsidó vezér foglalta el, de mi és ki fogja behordani azt a szakadékot, melyet ez a cionista harci eszköz a munka és az eszme aléptiménynél előidézett? Ismét sok ember hasznos barátságát és munkakedvét veszítik el a cionisták és egyre kevesebb lesz a száma azoknak, akik a cionisták harcmóráját és taktikáját össze tudják egyeztetni önmagukkal és a cionizmus eszméjével; ők csak annak nem tudnak megbocsátani, aki rá mer mutatni arra, hogy a cionizmus legártóbb ellenségei a cionisták között vannak, csak annak nem tudnak megbocsátani, aki a cionista munka vezetés útjaira mutat rá és aki meg szeretné értetni velük, hogy míg a zsidóság nem vallotta az egyistenhitet, éppen olyan nomád sémi törzs volt, mint amilyenek ma is találhatók szétszórtan Keleten, anélkül azonban, hogy számottevők lennének, de a zsidóságot az egyistenhit eszméjéhez való fölemelkedése, a kinyilatkoztatás, a törvények elfogadása emelte ki a többi nomád néptörzsek közül, ez avatta őt zsidósággá, ez a zsidóságnak legfőbb sajátága, lényege és kritériuma, mely nem választható el a zsidóságtól és aki ezt perhorreszkálja, aki a nép-teóriát magát ad abszurdum veszi, az a vasból aranyat, fából vaskarikát akar csinálni.

Hiába, a mechozoti szőlőkben érhetnek hatalmas szőlőfürtök, a manduláskertek virágozhatnak, vágthat a somer (mezei csendör) a koloniák között, diákok, munkások énekelhetik a héber dalokat, amíg a töröhü, a thóra szellemében élő zsidó elfordítja a fejét, ha arra vetődik és azzal a megjegyzéssel tér fölöttük napirendre, hogy: „ezek nem zsidók”, amíg a töröhü zsidó nem érez velük közösséget, amíg nincs meg közöttük az ősi hagyomány fundamentális momentuma. Mert mielőtt a paraszt bírni kezdi az évezredek törvényt, mely a zsidóságot és a zsidó kultúrát eddig is konzerválta, — abban a pillanatban megszűnt parasztnak lenni, abban a pillanatban kiesett kezéből a szerszám, mely a földet összekapcsolta.

De lehet-e elképzelni más ideológiát, más etikai

létkört, mint amilyent a thóra törvényei teremthetnek a zsidó földműves-osztály számára a Szentföldön és ettől eltekintve, el lehet-e képzelni egy zsidó földműves-osztályt: elszakítva a zsidó hagyományokban és vallási törvényekben gyökerező szokásoktól, melyek ennek a zsidó parasztságosztálynak szinte példátlanul érdekes és a poézisnek ezer színes szálával átszőtt etnografiai jellegzetességeit adhatnák? A zsidó földműves Palesztinában érte a Tórát, kövesse törvényeit, de ne forgassa és ne érte Kantot. Mert ha a cionisták azt hiszik, hogy a zsidó földműves-osztály Nietzsche meg Tolstojt magyarázó, munkásnak és parasztlényeknek fölesapott fiatalemberekből fog kialakulni, borzasztóan tévednek.

Dr. Haan mártírhalála alkalmából a meginduló harok kezdetén egyelőre csak annyit ohajtottunk elmondani és meg vagyunk győződve, hogy az idő ezekben is igazolni fog bennünket.

Ki volt Besszer Hugó gyilkosa?

Lakatos Dudut felmentette a tábla

A királyi tábla büntetőtanácsa tegnap tárgyalta másodfokon a mezőtelegi gyilkosságot, amelynek áldozata Besszer Hugó katolikus plebános volt. A kegyetlen rablógyilkosság országos szenzáció erejével hatott, fokozta az érdeklődést az is, hogy a nyomozó hatóságok napokig nem tudták elfogni a tetteseket.

Az első percekben megállapították, hogy a rablógyilkosságot cigányok követték el. Olyan kegyetlenséggel csak cigányok tudnak gyilkolni, ahogy a szerencsétlen Besszer Hugóval végeztek. A nagyvárad rendőrség emberei a büntetést után négy vagy öt nappal elfogták Lakatos Dudu cigányt, mint aki társaival meggyilkolta Besszer Hugót. Lakatos Dudu a rendőrségen beismerte, hogy ő és társai ölték meg Besszer Hugót, el is mondták a borzalmas esetet a legapróbb részletekig. A vizsgálóbírószágon azonban már visszavonták valamennyiüket és úgy vallottak, hogy kényszerítve voltak a beismerő vallomástételre.

A törvényszéken dr. Szöllőssy Gyula tanácsa napokig tárgyalta ezt az ügyet, mint az utóbbi évek legvéresebb, legszenzációsabb bűnügyét. Lakatos Dudu a főtárgyaláson sem ismerte be a gyilkosságot, azt sem, hogy jelen volt, csupán Szentjánoson egy kisebb betörésért vállalt felelősséget.

Azt hangoztatta Dudu, hogy a csendőrségen kényszerítették a beismerő vallomástételre.

Köröniszakadtáig tagadta Dudu a törvényszék előtt, hogy gyilkosa volna Besszer Hugónak, senki sem hitte neki

és el is ítélték tízenöt évi fegyházra.

Dudu felebbezést jelentett be az ítélet ellen, amelyet tegnap tárgyalta a királyi tábla Fekete-tanáosa.

Lakatos Dudut megvasalva hozták be a tárgyalóterembe. Domokos előadó-bíró kezdi ismertetni a hatalmas ügy adatait. Aztán megkezdik Dudu kihallgatását.

— Nem én vagyok a gyilkos méltóságos uraim, higgyék el nekem. A gyilkosság éjszakáján az ujlaki bírónál voltam dobot foltozni. Összetörték a rendőrségen utaszáj volt vallanom.

Igy beszélt Lakatos Dudu az egész tárgyalás alatt, részletesen elmondta a vallatás kínzásait.

Déli tízenöt órakor hirdették ki az ítéletet, amely

felmenti Lakatos Dudut a gyilkosság vádjáról és büntetését tízenöt évi fegyházról két évi fegyházra szállította le, amelyet a szentjánosi rablásért kapott.

Igy a tegnap szenzációs gyilkosság tettese még mindig nem vette el büntetését. Lakatos Duduról most már ítéletileg megállapították, hogy nem ő a gyilkos. Az új nyomozás fogja megállapítani — esetleg — hogy ki gyilkolta meg Besszer Hugót.

Dr. Fildán Emil főügyész az ítéletben megnyugodott és így az ítélet jogerőre emelkedett.

Dorian Terrasse és Dorian filmszínház
9 órakor. 3, 5 és 7 órakor.

SZOMBAT

SÁMSON
GYERMEKEI

Kalandor-dráma, 5 felvonásban

A főszerepben:

LUCIANO ALBERTINI

SZÉPSÉGHIBÁIT tökéletesen eltávolíthatja, arca-ját, szempontját, szemöldökét végleg, utonyomok nélkül D. Sternberg Helén kozmetikai intézetében, Mária Királyné (Bémer)-tér 3. l. em.

Értesítjük a nagy-
érdemű vevőközönséget,
hogy üzletlebontás miatt
átköltöztünk a mellet-
tünk levő helyiségbe és
az összes árukészletün-
ket igen jutányos áron
elárusítjuk.

Hajnal és Rózsa

Str. Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1.

15 napig
szept. 3—18-ig
tart a szezonban
visszamaradt
dolain szöveket
és egyéb

maradék
melyen napi áron árul

nagy
kiárúsítása

MERCUR
áruházban

Bulev. Rogole Ferdinand
(Rákóczi-ut.)
No. 5 szám
Park épület

Sikerül a francia kölcsön

Bukarestből jelenti a Rador: Illetékes köök véleménye szerint azok a tárgyalások, amelyek Bratianu Vintila Párisban folytatott az új kölcsön felvételét illetően, az eredménytelenséggel kecsegtetnek. Valószínűnek tartják, hogy mire Tancred Constantinescu, Oromulu és Deanu Párisba érkeznek, a kölcsön ügye már realizálva lesz.

Berni jelentések szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszter Genfből odaérkezett és tárgyalásokat folytatott a svájci köztársaság elnökével és a kormánytagokkal. A köztársaság elnöke bankettet adott a pénzügyminiszter tiszteletére.

lagyvárad szebb arcúata

A Nagyvárad Művészház megnyitása — most már az előjelekből kétségtelenül megállapítható — messze kihatással lesz a város izlésbeli fejlődésének annál is inkább. Különösen az súlyozza jelentőségét ennek a vállalkozásnak, hogy a legnagyobb pénzügyi idején van bátorsága kitárolni a minden — szép hirdetésére. Éppen ez az üzletiességet nélkülöző gesztus szótörténet bennünket arra, hogy a Művészház egyik megteremtőjét, Heymann Béla építész megkérdezzük, nem látja-e jobb várni a Művészház megnyitását mindaddig, amíg a gazdasági helyzetben legalább némi javulás be nem jön?

Heymann Béla érdekes feleletében benne van a legújabb és legjelentékenyebb nagyvárad művészi vállalkozás egész altisztája jellege:

— Ma nyílik meg a Kereskedelmi Csarnokban a nagyvárad árumintavásár — mondotta Heymann — s mi egy kicsit arra gondoltunk, mikor a Művészházat most rendeztük megnyitás elé, hogy ime kereskedők és érdeklődők százai fognak erre az alkalomra Nagyváradra utazni. A vásáron látni fogják mindazt, amit a város bariakban produkál. Erről az oldalról, a yakorlatiasság színeiben kétségkívül alaposan megismerik Nagyváradot az érkező vendégek. De vajon csupán ennyi-e Nagyvárad igazi arcúata? Hogy Nagyváradot művészibb üdőbb vonatkozásokban is bemutatassuk, kellett sietnünk a megnyitással, ekintet nélkül arra, vajon ez pénzügyi szempontból opportunus-e? Különben is mi elsősorban erkölcsi reuzálásra számítottunk, bármily különösen határozott is ez a nagy materialis időnkben. A szép terjesztésének feladata ma inkább követel áldozatot, mint ezelőtt. Részemről ez az áldozat egyelőre csak annyi, hogy helyiségeim üzleti felhasználásáról lemondok egy eszményibb cél érdekében. Meglátjuk, hogyan reagál majd Nagyvárad a mi szerény kezdeményezésünkre.

A Művészház szervezői tervbevétték, hogy az első műtárlat idején több koncertet, esetleg matinékat is rendeznek a Heymann-szalomban, melynek megnyitása vasárnap délelőtt föltétlenül végbemegy.

Dr Dralle Parfüme illuziól, Maltatine krém és puder, Nyárfahajvíz, Illuzion kölnivize, Shampón stb. stb.

békeimőségben ismét kapható az összes drogeriákban és illatszertárakban

Főraktár: FARKAS ISTVAN Apolló-drogeria.

Hogy fogták el a milliós selyemcsempészeket?

A velencei Szent Márk-térről a várad fogházig — Lefoglalták a csempészett selymet Kolozsváron és Nagyváradon

A nagyvárad vámnál felfedezett több milliós selyemcsempészség ügyében még most is folyik a nyomozás. Szende Károly budapesti illetőségű kereskedőt, Lengyel Jenő az Erika fehérneműszalon tulajdonosa és Keleti Gizi aradi színésznő, Szende menyasszonya már az ügyészségi fogház lakói. Barbat határrendőrségi kapitányt eddig csak Szende vádolta vallo-másában. Pozitív adat nincs a bűnössége mellett. Eddig még nem is tartóztatták le.

Hogy fogták el a csempészeket?

Az ügyes vámosnak mindig résen kell lenni, különösen Nagyváradon, ahol annyi csempészési kísérlet van. Figyelnek is erősen minden csomagot, minden embert, akik Csatáron átkönnnek, vagy csomagot hoznak. Hogy mégis csempészhettek, annak az az oka, hogy a csempészek ma már a vámhivatalokat messzire elkerülik és mindenféle rejték utakon hozzák be az árukat az országba.

Szende Gyula és Lengyel Jenő is így hozták be a 100 kgr. selymet. Soha nem jöttek volna rá, ha

egy bizalmas értesítés nem megy a nagyvárad vámhó, amelyben felfedik az egész csempészséget.

Raceanu Cornél vámtiszt mint nagyon ügyes detektív szerepelt az ügyben. Ő állapította meg, hogy a csempészett áru egy részét Bárdos Jenő kolozsvári kereskedőnek adta el Szende.

Szendét Raceanu vámtiszt nem ismerte, soha nem látta, de viselt dolgairól annál többet tudott. Raceanu kapott parancsot, hogy rendőri segítséggel tartóztassa le Szendét, Keleti Micit és Lengyelt. A Metropolisz-szállodában — ahol Szende és Keleti Mici laktak — egy fényképet kapott Raceanu, amely Szendét és Keleti Micit ábrázolja a velencei Szent Márk-téren, amint galambokat etetnek. A fényképről Raceanu felismerte Szendéket, akik a Sztaroveszky-utca sarkán bőrönddel a kezükben a 32-es kocsiába szálltak.

Raceanu futva követte őket a mellékutcán át egész a Károly herceg-utca 6. számig, ahová Szende és Keleti Mici bementek Lengyel Jenő lakásába.

Raceanu vámtiszt Cinca rendőrkapitánnyal bementek Lengyel Jenő lakásába és mindhármat lefogták. A selymet lefogták.

Távíratilag rendeletre a kolozsvári rendőrség Bárdos Jenő-cégnél lefoglalta a többi selymet és így a csempészett 100 kgr. selyem hiány nélkül együtt van. A vámhivatalnál már péntek reggel várták Daciu inspektort, aki a pénzbírságot állapítja meg.

A csempészett selyem értéke egy millió lei és legtöbbször az érték tízszeresét szokták büntetésül kifizetni.

A vámhivatalnál fokozottabb biztonsági intézkedéseket léptettek életbe, hogy megakadályozzák az állam megkárosítását. Dr. Sovrea Valér vezetőügyész a kolozsvári inspektorátushoz táviratot intézett, amelyben kéri az ügyben a nyomozás kiterjesztését, mivel nagyon valószínű,

hogy a szervezett csempésztársaságnak Kolozsváron is vannak tagjai.

Eltűnt Barbat borsi rendőrkomiszár

Péntek délutánra várták Daciu főinspektort, hogy kihallgatásokat és büntetés kiszabásokat fogantatosítson. Daciu inspektor nem érkezett, jövetelét telefonon hétfőre jelezte.

A jegyzőkönyvek felvétele még mindig folyik a vámnál. Tegnap délután kikísérték a vámhó a letartóztatott Keleti Gizi színésznőt és kihallgatta a vámfőnök.

Dumitrescu biharpüspöki vámfőnök, Dragici alfőnök és Irimie tisztviselő kutatnak a csempész-selymek után. Mint feltétlen megbízható forrásból értesülünk

beigazolódott Barbat borsi rendőrkomiszár bűnössége, aki behozta az országba a selymet. Barbat rendőrkomiszár nyomtalanul eltűnt és nem sikerült őt letartóztatni.

Kijelentették az illetékesek, hogy a mai nap folyamán több szenzációs letartóztatás várható.

Női és férfi kabátszövetek legolcsóbban beszerezhetők Leitner Mártonnál

Atlantico mozgó

9 1/4 órákor

Apolló mozgó

3, 5, 7 és 9 órákor

Ma, szombaton utoljára

Kentucky Derby

Sportdráma 6 felvonásban.

A főszerepben: **Reginald Denny.**
D. u. 3 órákor mérsékelt helyárakkal.

Közkívánatra: Vasárnap, hétfőn

repriz! **Harry Peel** repriz!

Őszi idényre a legdivatosabb kosztümök, köpenyek és utcai ruhákat a legújabb párisi modellek után elősmert legolcsóbb árakban **FLEISZ KÁROLY** készítik
női divat szalonja, Str. Goida (Bedthy Ódón-utca) 11. sz.

Értesítjük t. megrendelőinket, hogy az őszi idény angol

szövet különlegességei válogatott mintákban — kizárólag egyes öltönyök — raktárunkra megérkeztek.

Lebovits és fia

uri szabók. — Telefon 871—375.

MA
nézze meg

A „CHIC” bőrruha szalon kiállítását

szept. 6—9-ig. Kereskedelmi Csarnok C. üvegterem

A kiállított tárgyak eladottnak.

Rendelések felvételnek

Üzem:
Calea Viktoria
1. szám.

Halált okozó testisértéssel és zsarolással vádolja az ügyészség a letartóztatott diószegi csendőröket

Az ügyészség a napokban fejezte be a diószegi esendőrök ellen folyamatba tett eljárást és tegnapi már el is készült a vádirat.

A vádirat Gáborian János és Tatarin Miklós csendőröket egy halált okozó testisértéssel három rendbeli súlyos testisértés büntetével, négy rendbeli súlyos testisértés vétségével, nyolc rendbeli hivatalos hatalommal való visszaéléssel és négy hivatalos uton elkövetett zsarolással vádolja.

A letartóztatott csendőrök ügyében az ügyészségi vádirat alapján, a közeljövőben meglesz a főtárgyalás.

*

Megválasztották a cionista konferencia nagyváradai delegátusait

Erdély zsidóságának mozgalmas napjai

A vasárnap kezdődő országos cionista konferenciára egész Erdély és Bánság zsidósága lázasan készülődik, hiszen ezeken a tanácskozasokon foglalják évről-évre egységbe azokat az irányelveket, melyeket a népalapon álló zsidóság munkája követ. Ennek a konferenciának különös jelentőséget ad az a körülmény, hogy valamennyi román országrész elküldi képviselőit és így ez lesz az első alkalom, amikor az egész ország népi alapon álló zsidósága egyöntetű állásfoglalásra jut.

Nagyváradon most már végelegesen megválasztották a konferencia delegátusait. Delegátusok lettek:

A mizrahi részéről: Altmann Sámuel, Berkovits Bernát, Gutfried Izidor, Mittelmann Jakab, Reich József, Weisz Kálmán, Weisz Ödön Ispót, Klein Mór, Wasserstrom Sándor, Mózes Áron, Koós Leó, Selzer Ármán, Ráth Efraim, Just Móse, Kemény József, Stern Miklós, Silberstein Ár-

nin, Leitner Ignác, Kesztenbaum Miksa, Epstein Samu, dr. Silbermann Jenő, Wiedemann Nándor, dr. Weimann Izso, Kufermann Izidor, F. R. Grossu, Vajda Géza, Gruber Menyhért, Grünbaum Vilmos, Róth Albert, Leimann Dezső, Rothbart A. Ede, Füchsel Ignác, Friedmann Gyula, Freund Benjamin, Gutfried Simon, Karfunkel Pál, Rózsa Rezső, Silbermann József.

Pótdelegátusok: Koós Zsigmond, Goldstein Móse, Gutfried Eduard, Irom Bernát, Goldstein Mór, Ullmann Friejes, Guttman Illés, Justh Aron, Silberstein Izsák.

A klál cionisták részéről: Markovits Ignác, dr. Várady Ödön, dr. Kohányi Rezső, dr. Stern S. Endre, Friedmann Ármán, Krausz Ernő, Gottlieb Hermann, Rippner Farkas, dr. Fried János, Faendrich Zoltán, Kovács Gyula, dr. Kohn Gábor, Schwartz Lajos, Klein Emil, Leitner Zoltán és Rácz Ilus.

A delegátusok igazolványukat vasárnap délelőtt 10-11 óra között okvetlen személyesen vegyék át a konferencia igazoló-bizottsága irodájában Gerlicz-u. 14. sz. alatt. (Robin-gyár).

Ismét felrobbant egy erőd

Bukarestből jelenti a Rador: Tegnap délelőtt 12 óra tájban az afumáci erődben, mely közvetlenül Bukarest mellett van, eddig ismeretlen okokból tűz ütött ki. A tüzet nem sikerült lokalizálni és emiatt az egyik szomszédos lőszerraktárra is áttért, ahol egymásután több robbanás reszkettette meg a levegőt. Az egyik robbanás zaját még Bukarestben is jól hallották. A fővárosi rendőrprefekturák együttesen szállottak ki a tűz okának megállapítására.

Későbbi távirat szerint a robbanás egy motor kipattanó szikrájából keletkezett, amely több rakétát meggyújtott. A rakéták egy autobusban voltak felhalmozva, Innen a lángok továbbterjedtek és hét vagon robbanóanyagot hamvasztottak el. A kár meghaladja a nyolc millió lejt.

LEICHNER JÓZSEF
szűcs mester

SZŐRMEÁRUK
KIÁLLÍTÁSA

a Kereskedelmi Csarnok külön termében, melyre tisztelettel meghívja t. vevőit

„HERCULES“ Fehérnemügyár

Calea Victoriei 1.
Kolozsvári-ut

Telefon: 698.

Vallat versenyeinkivüli árban

Uri fehérneműeknek és teljes kelengyéknek méret utáni készítését úgy saját, mint privátanyagból. Női luxusfehérneműeknek és teljes menyasszonyi kelengyéknek elkészítését úgy saját, mint privátanyagból. Kezdekod részére női és férfi fehérneműek elkészítését úgy rendelésre, mint raktárra commerce és luxuskivitelben bármilyen nagy mennyiségben a legrövidebb időn belül.

Kívánatra házhoz is megyünk!

1

VAGON

ősz szövet érkezett

A KÖRÖSPARTI ÁRUHÁZBA

1

Szeptember 6-tól 9-ig

A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok

KIÁLLÍTÁSOS VÁSÁRA

A kiállítók névsora

Ardelean Emma. A legváltozatosabb kézimunkákat állítja ki, amelyek esztétikus kivitelben és finomságban utólérhetetlenek. Emellett a kézimunkák ára is feltétlenül konvenál mindenkin. Eleganciában egy nívón áll a legkitűnőbbnek ismert kézimunkaházakkal. (A. terem 7. sátor)

„Aurora” aethergyár r.t. Nagyvárad egyik legélelkezősebb vegyipari vállalata, amely a kémiai cikkek egész dandárját vonultatja fel a kiállításra. Exportcikkei a nagy külföldi piacokon kitűnő kelendőségnek örvendenek. (B. 10.)

Bittenbinder János műszialos praktikus és izléses könyhberendezéseket állít ki, amelyek feltétlenül meg kell, hogy nyérjék a közönség tetszését. Legkedvezőbb alkalom könyhabútorok bevásárlására. (Folyosó.)

Blum Vilmos esernyőáruház Parcul Traian 2. Saját készítésű nap- és esernyőit állítja ki. Az 1913. óta fennálló üzlet a legjobb minőségű és legújabb divatu ernyőket árusítja. (A. 43.)

„Chic” bőrruhaüzem. Elegáns, tartós női és férfi bőrkabátjairól országszerte beszélnek. Amit eddig Bécsből hoztak, azt ma már a „Chick” üzem pompásan előállítja. (C. 11, 12, 13.)

A „Dacia” szappan, kozmetikai és vegyészeti cikkek gyári rt. Str. Pasteur 6., pipere- és mosószappan különlegességeivel szerepel. A részvénytársaság, amely 1.200.000 lei alapítókéval a múlt évben alakult, 25 munkást foglalkoztat és 5—600.000 lei forgalmával egyike Nagyvárad legfejődésépesebb vállalatainak. (A. 4. és C. 16.)

Deczky Sándor úri- és nődivat-cipész, Str. Avram Iancu 2., eredeti francia-modellek szerint készült cipőit mutatja be. Az 1918 óta fennálló műhely elsőrangú munkái révén Nagyváradon igen népszerű. (B. 9.)

Dengelegi Ármin és Braun Arnold fűrdőszoba felszerelési, vízvezeteki és csatornázási cikkeket állít ki. Különösen felhívja a közönség figyelmét háztartási cikkeire és olcsó felszerelési lerakataira, amely a Köröscucca 17. és a Szarvas-sor 17. alatt van. (F. 8—10.)

A „Derby” Cipőgyár Rt. Str. Avram Iancu 3. Férfi-, női-, gyermek-, rámas, varrott cipők, férfi-, női- és gyermek kereszttüvarrott és szeges cipők gazdag választékát hozza a kiállításra. A Biharmegyei Takarékszövetkeztől tartozó gyár alapítókéje 6.250.000 lei és napi termelése 1000 pár cipő. Évi forgalma ezidőszakra cca 50 millió lei. 15 fióküzlete egész Románia területén en-gros árusítja a népszerű „Derby”-cipőket.

Deutsch Nándor Mészáros-utca 2. szám alatti nőiszabó műhelyét jó munka és pontos kiszolgálás jellemzi. A legjobb társadalmi körökben kitűnő reputációnak örvend. (D. 2-nk fele és 3.)

Deutsch Posztóáruház. Sokkal régebbi és ismertebb cég, semhogy feltűnő reklámra szorúlja. Str. Avram Iancu (volt Kossuth-u.) 1. alatti üzletében kizárólag angol árút hoz forgalomba és Románia részére egyedüli képviselése a Dayral Tauber Ltd. londoni cégnek. (D. 3—6.)

Economia Kereskedelmi és Ipari Rt. 1921-ben történt alapítása óta állandóan fejlődik. Alapítókéje ma már 3 millió lei és mintegy 50—60 milliót forgalmaz évente. Gépek, műszaki cikkek és automobilmek terén egész Romániában az első helyen áll. Gépműhelye 15 munkást és irodája 25 tisztviselőt foglalkoztat. (C. 8—10.)

Az Elite cipőgyár (Bulv. Regele Ferdinand) állandóan fejlődő vállalat. Kiállított áruí, női-, férfi- és gyermekcipők feltűnést keltő újdonságok. (A. 9.)

Első Nagyvárad Játékszer és Dismű-árúgyár, Magyar-ucca 1. Ardos Frigyes tanár bevált vállalkozása. A villanyerőre berendezett üzem gyermekjátékokat és esztigmunkákat gyárt. Különösen figyelemreméltó készítményei a fa-faragott és beágyazott dísz-tárgyak és fémdomborművek. (E. 1.)

Ilj. Erdős Albert előkelő szabóműterme Nagyváradon a legismertebbek közé tartozik. Valódi angol kelméből készült férfiruhák a legelegánsabbak. (C. 20.)

Farkas József kocsigyáros. A vásár főbejáratánál szembetűnik egy pazar szépségű hintó, amely Farkas József üzeméből került ki. Minden e szakmába vágó munkát leggyűnyosabban vállal. Gyártmányai a külföldi államokban is előnyösen ismertek. (Kapu alatt.)

Favorit kalapüzem. Aránylag rövid multra, de annál eredményesebb munkásságra tekint vissza az Arany János-uccai műhely, amelynek tulajdonosa: Morgenstern Miklós, 30 filcformával vesz részt a kiállítási vásáron. (C. 14—15.)

A Feketeerdői Üveggyár Rt. Románia egyik legnagyobb üveggyára. Fontosabb gyártmányai: csiszolt, préselt és service üvegek, világítási cikkek, zúzott üvegek, orvosi üvegarúk, demihonok, palackok stb. Románia likör- és piperecikkgyarái üvegcsüszületüket nagyrésztben a vállalatnál fedezik. A Bihar-megyei Takarékszövetkeztől tartozó társaság alapítókéje 3.000.000 lei. (A. 24—25.)

Fekete Sándor nyugalmazott főfegyvermester fegyverkészítő- és javítóműhelye egy saját találmányú tökgyalut mutat be, amely igen praktikus és jól kezelhető eszköz. (D. 12.)

Flegman Ármin Nagyváradnak ez az egyik legrégibb országos nevű cége női divat-áru, különösen fehérnemű cikkeket állít ki. A Joel Adolf és Fia cég fehérnemű különlegességeinek erdélyi képviselője Kelengye költségvetéssel készségesen szolgál. (A. 34—36.)

A Gonda Textvérek cipőgyár Bulev. Regele Ferdinand 5. 1919-ben alakult s ma már állandóan 50 munkást foglalkoztat. Gyárt női-, férfi- és gyermekcipőket minden formában és kivitelben. Kérjen mindenütt „Gonda shoe” márkával ellátott cipőket, amelyeknek minősége utólérhetetlen. (B. 7.)

Goldstein Manó írógépvállalata 13 esztendeje fennálló cég, amely írógépeket és írógépkellékeket tart raktáron. Írógépjavitó műhelye precíz és megbízható. A „Royal” amerikai írógép erdélyi vezérképviselője. (Zöld terem II. B.)

Grosz Gusztáv kiállítási sátrában minden látogató ingyen kap likört kóstolóba. Gyártmányai semmiben sem maradnak a francia és hollandi likörök mögött. (D. 8—9.)

Grünwald és Társa fém- és bádogárúgyára a legváltozatosabb cikkeket szerepel. Így: vazelines- és cukorkadobozokkal, cukorkás tálcákkal, üvegrekre való patentzárófejekkel, stb. Az országban e nemben az egyedüli gyár. (A. 44.)

Gyulay László cipész, Bulv. Regele Ferdinand, férfi-, női- és gyermekcipőket állít ki, mindenfajta kivitelben. A cég áruí jó minőségűvel és divatos formájukkal tönnek ki. (B. 12.)

Hackmayer Ignác, Str. Avram Iancu 2. Úriszabóüzlete a világvárosi újdonságokkal vetekedő férfiöltönyöket és szöveteket állít ki, amelyek mind a legújabb szabásminták és divatlapok szerint készültek. (B. 8.)

Heller és Deutsch kalapgyára, amely a Ferdinand király (v. Rákóczi-út) 20. szám alatt van, női és férfi filckalapokat produkál. Áruí a legkitűnőbb minőséget reprezentálják és egész Románia területén közkedvelt márkát képviselnek. A kiállítás tartama alatt 50 leiert alakít át bársony és filckalapokat divatos formára. (B. 1—2.)

Herschmann utóda Petrovics-cukorgyár Str. Alexandri (Teleki-u.) 21. A legegyszerűbb cukorkától a legfinomabb csokoládédesszert áruig mindenfajta kivitelben mutatja be gyártmányait. A kitűnően felszerelt gyár 1885-ben alakult és állandóan 30—40 munkással dolgozik. (A. 1.)

Horbázt József úridivat szabóüzlete Str. Mosoiu Traian 4/a. Elsőrendű divatöltönyöket, továbbá sport- és útiruhákat, valamint bundakülönlegességeket állít ki. Az üzlet 12—14 alkalmazottal dolgozik és eredeti angol szöveteket is árusít nagy választékban. (Zöld terem II/b.)

Horváth Ernőné kézimunka ipartelepe Str. Teatrului 4. 8 állandó és 32 otthon dolgozó munkásnővel készíti kézimunkákat, lakberendezést, gobelin, kelin, filé stb. terveket. Ezenkívül vállal géphímzést, ajourózást, gombáthuzást, plissézozást és egyéb e szakmába vágó munkát. (C. 1.)

Kálmán Ferenc és Társa Parcul Traian 1. Tulajdonosai: Wittmann Antal és Kálmán Ferenc. A cég futó és nagy szőnyeget, bútorszöveteket, függönyöket és gyapjútakarókat árusít és szolidaritását Váradon és a környéken is becsülik. A. 39, 40, 41.)

Kaufmann I. (Apolló-palota) filéi, gobelinjei, fehér és színes himézsei, lámpaernyői, párnamentirozásai, előnyomáshoz való mintái általános feltűnést keltők. Szolid áron vállal kelengyekészítést is. (A. 42.)

Klein Simon kalapgyár, Kommandásrét (Főület Str. Vulcan 1.) Gyárt: szalma-, filé-, bársony-, velour- és bőrkalapokat, továbbá forgalomba hoz a gyártáshoz szükséges szalma, fonál- és nyersanyagokat. A gyár 68 munkással dolgozik és villanyerőre van berendezve. A kiállítás tartama alatt 50 leiert alakít át bársony filckalapokat divatos formára. (B. 4—6.)

Kornweisz Emánuel képeretező Bulev. Regele Ferdinand 13. Keretkülönlegességek és diszműárak. Az üzem 1910-ben alakult és egész Erdélyben első enemű vállalkozás. Ma már 30 munkással dolgozik és gyártmányai- val nélkülözhetővé teszi a drága külföldi képereteket. (A. 26—27.)

A Kristály vegyigyár (Halmos Hugó és Társa) kristályszódát, glaubersót, antilórt, kalciumkarbonikomot stb. gyárt és szállít az ország minden részébe. (A. 49.)

Lederer Ervin építőanyagok bányakelése és műszaki cikkek eladási irodája Str. Cosbuc (Szalárdi-ucca) 1. a „Pompier” tűzoltó-készülék mutatja be, amelynek képviselét egész Erdély és Bánát területére bízza. A „Pompier” jobb és olcsóbb minden más tűzoltó készüléknél és raktárról azonnal szállítható.

Léderer Márton Chamotte, Téglá, Cserépgyár és Mészégető rt. A negyvenesztendős múltú élesdi gyár a legrégibb az országban. Chamotte gyártmányainak a határokon túl is a legjobb híruk van. (A. 30.)

Leichner József szücsmeister új műterme Ciorogariu püspök (volt Uri)-ucca 4. alatt van. Különös figyelmet érdemelnek női szörmebundái, sportkabátjai, amelyek a külföld bármilyen hasonló luxuscikkével bátran kiállják a versenyt. (Zöld terem, sarokrész.)

Leichtmann Jenő Florenz mérleggyára Gilányi-ucca 6. Gyárt: egyensúly-, tizedes-, gyógyszerész-, waggon-, ékszerész- és híd-mérlegeket, súlyokat, továbbá különféle szerzőmókat és szerszámgepeket, sodronyokat és konyhafelszerelési cikkeket. Külön osztálya van rez-, épület- és bútortárolásra. Az 1919-ben alakult vállalat villanyüzemében 29 alkalmazottat foglalkoztat. (E. 5-6 és kapu alatt.)

A Manilla Ostornyel- és Botgyár kiállított cikkei egy nagy arányokban fejlődő iparüzem produkciói. Ma már ezt a gyárat országszerte ismerik. (A. 50)

Matta János Meglepően szép gyermek-kocsikkal, bazár- és lakatosárúkkal jelenik meg a kiállításon. Str. Transeului (Sánc-ucca) 22. szám alatt teljesen modernül berendezett üze me egyre fejlődik és áruai a nyugati országok hasonló termékeivel versenyeznek. (E. 4.)

Mégay és László. Str. Avram Iancu 2. Nyomdája modern gépekkel és elsőrangú szakmunkásokkal dolgozik. Szakszerű nyomtatványokat és üzleti könyveket készít s azokkal számos iparvállalatot lát el. — Raktáron tart írószereket és papírárukat is. (A. 47-48.)

Moskovits Ipartelepek Rt. Ez a 76 esztendeje fennálló európai hírnevű gyárüzem reklámra sem szorúl. 300 munkással és 40 tisztviselővel dolgozik. Finom- és denaturált szesz-, élesztőárúk, különféle aether-, rum- és likőresszenciák és a legváltozatosabb vegyi termékek kerülnek ki a gyárból. (A. 29.)

A Nagyvárad Bőröndárú és Táskagyár Str. Cuza Voda 18., a közkedvelt Vulcan-koffereket Romániában a legnagyobb apparátussal gyártja. Hartmann Sándor 1908-ban létesítette a gyárat, amely 36 alkalmazottat foglalkoztat és másfélmillió leit forgalmaz évente. Bőr-, vászon-, lakk- és szekrénykoffereket, quetscheket, kazettákat, táskákat, szijákat és lábszárvédőket állít ki. (A. 2-3.)

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Rt. Románia egyik legjelentősebb nehézipari üze me, amelynek szerszámgepei minden külföldi gyártmányt felszámolva tesznek. Állandóan 500 munkással és 60 tisztviselővel dolgozik. (Bejárat alatt.)

Németh László papucskészítő (Magyar-ucca 29.) valódi szegedi papucsait állítja ki. Kereskedőknek mint angróáruat ajánlja gyártmányait, amelyek minőség dolgában a szegediekkel méltán vetekednek. (B. 10.)

Orient Szövőművészeti Iskola és Műhely, amely a premontrei-rend épületében van, egyike Várad legelőkelőbb műtermeinek. Szőnyegek, francia és svéd gobelinjei a legdrágább speciális anyagból készülnek. A műterem tulajdonosa, Schulhof Emilné, a külföld legismertebb iskoláiban nyerte képeztését. (H.)

Papp József lakatosüzeme Str. Berthelot (v. Sal Ferenc-ucca 10.) Lakatosmunkáin kívül bemutatja saját találmányu szabadalmazott hálógó készülékét és saját készítésű kovácsolt chateauit. (D. 12. fele.)

„Rapid” Kereskedelmi Vállalat. Kárpitos és kocsigyártó anyagokból, mocketekből, függönykelmékből, matracokból és bútortaszmántokból Románia egyetlen szaküzlete, amely a Back és Gerő-céget képviseli. (Ruhatári helyiség.)

A Record-kalapgyár Str. Avram Iancu 14., (üzlet Str. Nic. Iorga 7.) Férfi-, fiú- és gyermekkalapokkal szerepel. A múlt évben alakult gyár máris nagy népszerűségnek örvendő nemcsak Erdélyben, de a Regát váro-

saiban is. Villanyerőre berendezett és kitűnően felszerelt üze me 35 alkalmazottat és munkást foglalkoztat. Tulajdonosa Mannhardt József és Lefkovits Herman. (A. 32-33.)

Rigler József Ede Rt. Sok évtizedes múlttal bíró papírneműgyára szennázószám-ba menő kiállítást fog rendezni papír és írószerekből, fényképeszeti cikkekből. Iskolai írkái most az iskolai év kezdetén bizonyára keresettek lesznek. Üzleti könyvekben versenytárs nélkül áll. (A. 15-16. és E. 7-8.)

Rimanóczy műbutor- és parkettgyár. Románia legnagyobb és legmodernebb ipari üze mei közé tartozik, amely állandóan 400 munkást foglalkoztat. Áruinak elsőrendű minőségét bizonyítja a bukaresti, kairói, jaffai, alexandriai, beiruti stb. fiókok jömenetele. (A. 5-6.)

Rosenberg Izsó Cementárúgyár, Aszfalt és Kátrányipar. Ma már fogalom-má vált ez az üzem, amely vasbeton, műkö, csatornázási, tetőfedési és más hasonló munkákat készít. Aszfalt fedéllemezei és üre ges betonéglái a legjobbak. (Bejárat alatt.)

Rosenberg Mór Sas-passzázásban levő fonáláruháza Schoeller-féle jumper pamutjainak és kötött áruinak a legjobb híre van. Kötött kabátokat, szvettereket, sapkákat stb. a legmodernebb kivitelben készít. (D. 11.)

„Royal” vegyészeti gyár. Írógépszallagjai, sapirografjai és írók sokszorosításához való vegyi cikkei kitűnő minőségűek és versenyképes áruak. (E. 9.)

Rozenzweig Róza Str. Cosbuc 9. alatt 12 varrógéppel felszerelt 20 munkásnőt foglalkoztató üze me melltartót, mellfűzőt, kézimunkákat, haskötőt, cipőszorítót és női divatárúkat készít, amelyeket Bulv. Reg. Ferdinand 2. alatt levő üzletében árusít. A céget tulajdonosa, Goldstein Salamon, szakértelemmel vezeti. (A. 14.)

Sauber Dávid Parcul Stefan cel Mare (Tisza Kálmán-tér) 3. Termel: parafadugaszt (a közeljövőben fadugókat és facsapokat is), „Saubert” palackkupak-pótlóanyagot, kupakoló- és borszűrőgépet s ezenkívül forgalomba hoz mindennemű pincészeti gépet és szerszámot. (A. 10-11.)

Schwartz Sándor és Társa Str. Nicolae Jorga 10. rövid, norinbergi-, galanterie-, jatek- kosztóárúkat nagyban árusít. A cég 1895 óta áll fenn és szoliditágánál fogva mindenütt jó névnek örvend. (A. 45-46.)

Schwarcz Mór férfinaszabó, bőséges választékban férfinaszabókat és azoknál felhasznált anyagokat állít ki. Szolid árai és pontos kiszolgálása külön hangsúlyozott említést érdemelnek. Strada Avram Iancu 14. sz. alatti üzletében 10-12 munkást foglalkoztat. (A. 8.)

Az Özy. Steinfeldné és Stern modern képerreztető vállalat Bulv. Regele Ferdinand 10. 15-20 munkást foglalkoztató üze met egy kiváló német szakember vezeti. Az üzem specialitása az aranyozás, amely Romániában egyedülálló berendezéssel rendelkezik. Úgy áruk, mint minőség tekintetében versenyképes. (D. 13.)

Stern Miklós Avram Iancu (v. Kossuth Lajos) uccai nagykereskedő a cipésziparban és cipőgyártásban használt összes vegyi anyagokat kiállítja. Áruinak minősége a külföldieket is felülmúlja, tehát versenyen kívül áll. (B. 11.)

Szabó István vas- és rézbutor készítő üze met a legmodernebb vas- és rézbutorok, gyermek-kocsik, sodronyágybetelek képviselik a kiállítási vásáron. Kitűnő bevásárlási forrás. Gyártmányait messze földön ismerik. Gyártelep: Str. Cuza Voda 63. (E. 2. 3.)

Szántay János kalapüzeme Szigligeti-ucca 13. Gyapjútombpól készít férfikalapokat minden színben és alakban. A villanyerőre berendezett s a legújabb típusú gépekkel felszerelt üzem pontos és szolid kiszolgálásról híres. (B. 13.)

Székely Testvérek Str. Nicola Iorga 8. Kitűnő paplanokat (textilárúkat) hoznak forgalomba, amelyek Nagyvárad és Biharmegye közönsége körében igen népszerűek. (A. 22-23.)

Székely Zoltán Bulv. Regele Ferdinand 12. és Str. Vlahuta 64. perzsaszőnyegeket gyárt selyemből és gyapjából. 36 munkást foglalkoztató üze méből, amely először foglalkozott Romániában szőnyegszövéssel, elsőrendű árúk kerülnek ki. Első volt, ki Romániában a perzsaszőnyeg készítését meghonosította. (C. 17-19.)

Szöke Miklós gyermek-kocsi üze me Str. Vlahuta (v. Szent János-ucca) 22. A leg egyszerűbbtől a legdivatosabbig mindig abszolut jó kivitelben gyermek-kocsikat állít ki. Gyártmányai olyan kiválóak, hogy fölösleges magas vámdíjjal terhelt külföldi árut behozni. (D. 7.)

Tarsoly János vaskereskedés, Saspassage, zománczott edények, háztartási cikke k, díszműárúk, bútortasvalások, sollingeni acélárúk és szerszámok gazdag készletét mutatja be. Az 1907 óta fennálló cég csak elsőrangú minőségű árukat tart raktáron. (F. 4-5.)

Tátray Gusztáv kézimunka üzlete Bulv. Fegele Ferdinand 4. Szébbnél-szebb kézimunkák: gobelin, kelin, szmirna- és perzsaszőnyögek, terítők, párnák, filel-munkák, előrajzolásak, továbbá selyem- és gyapjufonalak és cérnaárúk. (A. 17-18.)

A „TRIUMPH” Cipőgyár, Leitner, Mannhardt és Muhary, Holdvilág-ucca 3. (üzlet Str. Saguna 11.) Szoros érdekközösségben áll az 50 éve fennálló Leitner Lázár cipő-nagykereskedő céggel, amely termékeit kizárólagosan hozza forgalomba. A 120-150 munkást és tisztviselőt foglalkoztató gyár specialitása az elegáns női galanterie „Ago” cipők. Ezenkívül gyárt gyermek-, leány-, fiú-, női- és férficipőket, luxus és kommerc kivitelben. (A. 12-13.)

Vadász Józsefné és Társa. 1920-ban alapították Str. Vulcan (volt Nagy Sándor-ucca) 4. szám alatti kézimunka- és szőnyeg-műtermüket, amely a maga nemében a legelőkelőbbek közé tartozik Nagyváradon. 30 munkást foglalkoztatnak állandóan; függönyök, abroszok, sztórók tervezésében és montírozásokban, kelin- és goblenszövésben specialisták. (A. 28.)

Városi Villamosmű. Csodaszép csillárokat, villamos-háztartási és berendezési cikkeket, égőket és a villamosági szakmába vágó különféle tárgyakat a legolcsóbban árusít. Üzlethelyisége az Apolló-palotában. (F. 6-7-8.)

„Victoria” Kertgazdasági és Magtermelő Rt. Gyümölcsfacsemeték, szőlőoltványok, főzelek, magvak, virágok, díszcserjék, gyümölcsök, kertészeti eszközök és védőszerek termesztésével, illetve nagyban és kicsinyben való árusításával foglalkozik. Az 1919-ben alakult részvénytársaság 27 alkalmazottnak ad munkát. (F. 1-3.)

A Vidor Manó Rt. Bul. Reg. Ferdinand 2. a kultúra szolgálatába állítja tevékenységét. Minden nyelven megjelent könyveket hoz forgalomba, elősegítve ezzel az általános műveltséget. (A. 37-38.)

Weisz Jenő nőcipőüzeme, amely a Iorga (volt Zöldfa)-ucca 8. alatt van és 36 munkást foglalkoztat, több mint 10 esztendeje jelenlény szerepet tölt be Nagyvárad ipari életében. Saját készítményű nőcipői a legismertebb világmárkák felveszik a versenyt. (D. 1 2.)

Zauderer Dániel posztóáruháza az előkelő világ bevásárlási helye. Angol és francia áru elismerten legfinomabbak. A Zauderer név valóságos fogalom Erdélyben; üzleti szoliditág, előékeny kiszolgálás jellemzik. (C. 4. 5. 6. 7.)

ÚJ DONSA GOK

* **A miniszterelnök utazása.** Bukarest-ből jelenti a Rador: Bratianu Jonel miniszterelnök szeptember 22-én utazik Karlsbadba szokásos évi kurájának megkezdésére.

* **Russu Sándor dr. temetése.** Óriási gyászoló közönség impozáns részvéte mellett temették el tegnap délután Russu Sándor dr., a tragikus körülmények között hirtelen elhunyt népszerű orvost. A Sztaroveszky-utcai gyászházát már jóval két óra előtt ellepte a közönség. A nagyváradi és biharmegyei orvosai kar tagjain kívül — akik ugyyszólván teljes számban vettek részt a végtisztességen — ott láttuk a város színe-javát. Popovici Miklós dr. prefektus, Bucico Coriolan dr. polgármester, Tempeleán Dezső alispán, Mangra Demeter dr. főügyész és Vostinár János dr. főügyész jelentek meg a város, illetve a vármegye képviselőiben, de ott volt a városnak és vármegyének minden jelentősebb tisztviselője. Azonkívül az ügyvédi, gyógyszerészi, bírói, ügyészi kar tagjai jelentek meg nagy számban a temetésen és a barátok, tisztelők sokasága, akik utolsó istenhozzadót mondtak a ravatálnál. Kivonultak a temetésre a gyermekmenhely gondozottjai is. Rendkívül sok nő jelent meg a végtisztességen és a koszorúk, virágok ellepték a ravatalt. Délután két órakor megkezdődött a gyászszertartás, melynek egyházi funkcióit Horváth Endre görög keleti főesperes és Popoviciu Vazul esperes végezték. De megjelent a gyászszertartáson Ciorogar Roman püspök is. Horváth esperes egyházi beszéde után Maior László dr. román nyelven, Konrád Béla dr. az Orvosgyógyászati nevében magyar nyelven mondott megható és az elhunyt kiváló tulajdonságait méltató gyászbeszédet. Ezután a hosszú temetési menet elindult a Rulikovszky-temető felé.

* **Veér Imre szabadjeggyel utazott** Bácsba. A Veér Imre úgyn a budapesti rendőrség befejezte a házi nyomozást. A nyomozás megállapította, hogy Veér Imre a múlt hónap 28-án a délelőtti órákban a rendes menetrendszerű repülőgéppel utazott el Mátyásföldről Bácsba és pedig eredeti nevére, Walter Imre dr. nevére korábban kiállított utallevéllel, amely még nem járt le. Megállapítást nyert az is, hogy Veér Imre eredeti nevére kiállított szabadjeggyel szállt a repülőgépre és csupán egy kis kiegészítést vitt magával. A való tényállás az, hogy utazásában senki sem akadályozta és az teljesen oly egyszerű formák között történt, mint minden más repülőutas utrakelése. Az is megfelel a valószínűségnek, hogy Veér Bácsban akarja megoperáltatni szembáját, mert bal szemét már teljesen elvesztette és hogy jobbszemét megmentse, balszemét teljesen el kell távolítani.

* **Nyomatlanul eltűnt Sternberg József.** Megírta a Nagyvárad, hogy Sternberg József nyomtalanul eltűnt, mert elvesztett egy gondjaira bízott nadrágot. Az érzékeny lelkű ember annyira szívére vette az önhibáján kívüli mulasztást, hogy itthagya családját és gyermekeit, elbujdosott. Kézrekerítésére mindent elkövet a rendőrség, de eddig még semmi pozitív nyom nincsen.

* **Házasság.** Riha Irén és Mihaescu George ma este 7 órakor tartják esküvőjüket a gör. keleti (Holdas) templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

„Franciaország nevében esküszöm”

Herriot nagy beszéde Genfben

Genf, szeptember 5. Herriot ma délelőtt megtartott beszédében hatalmas tapsal fogadták azt a kijelentést, hogy a **teremben egyenlőjügu népképviselők ülnek, legyenek azok a legkisebb, vagy a legnagyobb nemzet fiai.**

— Azért gyűltek össze — mondotta, — hogy a háború ördögét örökre elűzzék. Ez kifejezetten a Népszövetség legmagasabb feladata, a világbéke biztosítására. Ajánlotta, hogy a Népszövetség válasszon bizottságot megállapítani azt, hogy mit jelent a **támadás fogalma**, mert a repülőgépek, borzalmas vegyszerek korszakában a határsértés nem kritériuma a támadásnak.

* **Orvosi hír.** Dr. M. Geist Renée orvosnő hazaérkezett, nőbetegeknek újra rendel Pável-utca 7. sz. d. u. 3—5-ig.

* **Lázás izgalommal készül a Törökvés M. T. E. birkózó gárdája a vasárnapi nagy versenyre,** melyen Románia összes birkózó bajnokai mérkőzést ereiknek egymással. A válogatott birkózó bajnokok ezen nagy eseményére eddig a következők jelentették be táviratilag részvételüket: Vulkán és Petrozsényből Láz, Krisán, Buzás a helysúlyban; Tusz és Schenker a könnyűsúlyban; Bottlik, König a közép A. súlyban; a temesvári Kinizsiből: Eördögh fivére, Kleits, Popovici és Lovász; az aradi AMTE-ből Stern Pali, Kilián és Boksa. Ezenkívül Brassó, Nagyszeben és Kolozsvár városok legjobbjai is jelentették érkezésüket. A verseny a Sas-palotában levő Kisvigadó-mozi helyiségében lesz. Reggel 8 órakor mázsálás, 9 órakor selejtező mérkőzések, este 8 órától pedig a döntő mérkőzések.

* **A vasárnapi nyomdász-ünnepségek** től már csak egy nap választ el bennünket. Tisztán áll előttünk a nevescélu kulturális ünnep, mely az a szó legszorosabb értelmében. Ünnepe ez nemcsak a váradi, hanem az egész Románia nyomdászának, sőt ugyancsak az egész romániai kultúrközönségnek. Husz esztendeje nem volt nyomtatványkiállítás Nagyváradon. Azóta bizony elmosódott ennek is az emléke, úgy, hogy a mostani kiállítás a premier fois ingerével fog natni. És méltán, alkalmunk volt a mi nyomdászaink egynehány munkáját szemlélni és így előre is tökéletes sikert jósolhatunk a váradi nyomdászának és nagyon valószínű, hogy a siker oroszlanrésze is az ő kezükbe van letve. Ez a kiállítás ott fog sorakozni a többi nagy művészeti kiállítások mellett, még pedig az első sorokban. De a rendezőség a művészetre éhes közönségnek még más szórakoztatást is nyújt. Dalversenyt rendez a Kath. Körben délután fél 4 órai kezdettel az összes nyomdász dalkörök közreműködésével. A legszébb verseny lesz, ami évek óta szintén

A béke biztosítására három feltételt jelöl meg. 1. A döntőbíráskodást. 2. Területi biztonságot. 3. Lefegyverzést. (Nagy taps).

Nem igaz, hogy a harctereken nyilatkozik meg a férfibátorság, nagyobb bátorság kell a béke megteremtéséhez. Franciaország nevében esküszöm, hogy kezét akarunk nyújtani mindenkinek a világ minden nemzetével egyetértésben akarunk élni

a kultúráért, a béke legmagasabb gyümölcséért. Herriot beszéde végén percekig zúgott a taps.

nem volt városunkban. Már maga az a tény, hogy Baranyai Jolán operakész, akit Várady Aladár zeneszerző kísért zongorán, V. Pollermann Aranka hegedűművész, Weisz Reskó zongorakísérettel és Demkő Böske is beilleszkednek a művészi színvonalon álló műsorba: biztos és teljes sikert garantál. Este 9 órai kezdettel táncmulatság lesz.

* **Atmeneti kabátkülönlegességek nagy választékban** Hollósnál

* **Beiratások az orth. izr. iskolákba.** A nagyváradi orth. izr. hitközség elemi fiú és leányiskolaiba az 1924—25. tanévre szülő beiratások f. hó 11-én, 12-én és 14-én, a polgári fiú és leányiskolákba 16-án, 17-én és 18-án, mindenkor délelőtt 9—12 óráig tartatnak meg a fiúiskola helyiségében. A polgári fiú és leányiskolai első osztályaiba beiratkozni szándékozók a felvétel iránti kéllően felszerelt folyamodványukat f. hó 13-ig kötelesek benyújtani az iskola igazgatóságánál, beiratásuk a kitűzött időben történik. A szükséges folyamodvány-minta az iskola pedellusánál mindenkinek rendelkezésére áll. A javítóvizsgálatok írásbeli része 15-én reggel 8 órakor veszi kezdetét. Az igazgató.

* **Egyezkedési tárgyalás a csödbíró-ság előtt.** A törvényszék csödbíró-sága tegnap tárgyalta Mogyorós István tenkei fürdőtulajdonos kényszeregyezségét. A fürdőtulajdonos másfél millió tartozásával szemben egy millió nyolcszáz ezer leivagyona van, azonban a fürdővásárlási szerződés értelmében az kétszázszáz vált, hogy a fürdő tulajdonjoga tényleg a Mogyorósé-e. A fürdőt a kényszeregyezség megkérése óta dr. Bernát Lajos ügyvéd a vagyonkezelő. A főbb hitelezők között dr. Soós József mezőúti orvos, akinek 500 ezer leiel, a Szalontai Gazdasági Takarékr-t. 125 ezer leiel, a Bihoreana Takarékr. 69 ezer leiel, Juhász Károly mezőgyáni lakos száz ezer leiel szerepelnek. A tegnapi tárgyaláson egyezség nem jött létre és szeptember 30-ára tűzték ki az újabb tárgyalást.

* **Welch Margetson londoni Oxford ingek méret szerint kizárólag Hollósnál készülnek**

* **A premontrei templom restaurációja** befejeződött. A templomnak két tornyát, a keresztet és tetőt Demkő Pál bádógosmester javította és festette lelkismeretességgel, míg a templom és sekrestye belső kifestése Muhits Sándor szoba- és templomfestő művészet és szakavatottságát dicséri. Az így megújított templomban az istentiszteletek f. hó 7-én, vasárnap d. e. 9 órakor veszik ismét kezdetüket. Az ün-

Uriszabó üzletünket

a Sas-passagében megnyitottuk

hol a legkényesebb izlésnek megfelelő elsőrangú divat ruhákat készitünk a legszolidabb árakban.

BACSO és BRAUN

Alkalmi szövet vásár a KERESKEDELMi CSARNOKBAN:

DEUTSCH POSTTÓÁRUHÁZ

5% engedményt ad mindenkinek, ha a kiállításon kiválasztott szövet számra hivatkozik. o o o o o o o

nepélyes nagymisést Leéb Bertalan préposti helynök fogja celebrálni a premontrei tanárok segédlete mellett, míg a szentbeszédet Telepy Marcel, váradszentmártoni prem. plebános, a kiváló szónok mondja. Délután 6 órakor a szokott módon litánia szentségkítéttel s ettől kezdve az istentiszteletek a régi rend szerint fognak betartatni.

* **Sötétké és divatszínű kosztüm, kőpeny és ruhaszövetek Rimanóczy-utcán Kertész Reclam-üzletében.** Olcsóbbak, mint bárhol.

* **Beiratás.** A nagyvárad i. z. hitközség Carol herceg (Szilágyi Dezső) utcai elemi iskolája a beiratásokat f. hó 7-én, vasárnaptól kezdve 12-ig bezárólag naponta délelőtt 9—12-ig az Avram Jancu (Kossuth) utcai kistemplomban tartja meg. A tisztelt szülőket kérjük, hogy a beiratás alkalmával a gyermekek születési és oltási bizonyítványait, valamint az esetleges tandíjengedési kérvényeket magukkal hozni sziveskedjenek. Az igazgató.

* **Angol Tress és Habig kalapok a Regele Ferdinand-uton** Kizárólag Hollónál

* A nagyvárad i. z. szentegylet, mint a zsidó kórház fenntartója, hálás köszönetét fejezi ki Deutsch Testvérek wieni szállító cégnek a zsidókórház részére Wienből érkezett Hardtmuth-kályha szállításával felmerült 5000 lei költségnek kórház-alapítvány címén történt elengedéséért.

* **Vászon és batiscziffon különlegességek** olcsóbban, mint bárhol Frankl Róza üzletében, Rimanóczy-utca 9. sz.

* **Iskolai hír.** Az evangélikus elemi iskolában (Körös-utca) a beiratások megkezdődtek s 10-éig tartanak. Fiúk s leányok vétetnek fel. Két osztály van egy tanerő vezetése alatt. Egyelőre az első osztályba csak protestáns gyermekek vehetők fel. A német nyelvet is tanítják rendszeresen.

* **Macalik képeinek kiállítása Kornweisznél, Rákóczi-ut.**

POLOSKAIRTÓ Noxin biztosan irtja, pusztítja, öli a poloskát, üvege 15—Lei FARKAS ISTVÁN Apolló drogéria, Oradea-Mare

* **Ingzephirek, nyersselymek, asztal-neműk, barchettek** legolcsóbban Rimanóczy-utca 9.

* **Gyűjtők figyelmébe.** A Helikon-ban Bratianu- (Szaniszló)-utca 1. olcsón vásárolhat régi és értékes porcellánokat, poharakat, órákat, email tárgyakat és kvalitásos régiségeket. Nézze meg a külföldi festőművészek eredeti festményeit.

* **Elárusítók olcsó árban őszi női divat szöveteket és vászonárakat.** Consum Aruház Rákóczi-ut, Moskovits-palota-sarok.

* **„KEGYELET” a Sas alatt.**

* **Kézimunka kiadás.** Kélin, függöny, drapéria, abroszok, diványpárna, aranyterítők, tipóennel, madeira munkák, gobelinek, filécsipkék, betétek, motívok mindenféle nagyságban nagyon olcsón kaphatók Weinbergerné Zárda-utca 1. sz., Str. Manastari, Kapucinus-utca mellett.

Old England keztyűi, harisnyái, női férfi ernyői legjobbak és és legolcsóbbak.

* **Adakozás.** Az i. z. Nőegylet leányárházának adakoztak: Löwy Rózi és társai egy színelőadás jövedelméből 110 leit, Grünfeld Sándor 200 leit, Mandel Edéné 200 leit, Weisz Gézané 50 leit, Schleifer Vilmosné 25 leit, Kun Magda Sebestyén Klári és társai egy színelőadás jövedelmét, 635 leit. Természetbeni adományokat küldtek: Lichtmann Miksáné, Friedmann Hermanné, Löfkovits Lajos, Schleifer Vilmos, Hitter és Breuer, Klor Antal. Az összes adományokat hálással köszöni az Elnökség.

* **Divatos costüm, ruha, alj és kabát** szövetek érkeztek és a legolcsóbban beszerezhetők Schlessinger és Jung cégnél, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 1. sz.

* **Bécsi Schmidt-bonbonok** Aszódinál, Sas-palota 10 deka lei 24.

* **Kabátoszövetek, Peleucheok és bélesárúk** nagy választékban, meglepő olcsón Rimanóczy-utca 9.

* **Női ruha szabászati varró és kalapkészítő iskola** urasszonyok és leányok részére. Évek óta eredményesen működő iskolát kibővítettem. Fővárosi tanerő segítségével a legújabb párisi módszer szerinti női ruhaszabás, varrás és modellezés 6 hónap alatt, kalapkészítés 3 hónap alatt tökéletesen elsajátítható Orbán Sándornénál Str. Deák Ferenc-utca 2. Tanfolyam kezdődik szept. 3-án. Beiratás napoként d. u. 5—6-ig. Szabásminták rendelésre mérték után is mérsékelt áron készíttetnek.

* **Legjobb villanykörtel telefonkészülök és manometer** raktáromról nagyban és kicsinyben. Telefon és villanyszerelest minden fémipari és eszterga munkát, manometer javítást igen szolid áron vállal Rajz Andor elektromechanikus Szalárdiu, 9.

* **Orbán Sándor** testnevelő iskolájában a téli szezon szept. hó 1-ével megkezdődik. Tananyag: vívás, szertorna, svéd-torna, bátorság és izomfejlesztő, valamint testgyejesítő gyakorlatok. Felvétetnek: kiskorúak 5—10 évig, középiskolai tanulók (fiúk és leányok), felnőtt leányok, urasszonyok és urak. Urak részére az egészségügyi tornavívás naponta reggel fél 8 órakor kezdődik. Beiratkozni lehet naponta d. e. 8—12-ig és d. u. 4—8-ig Str. Rimanóczy-utca 13. szám.

MOZI

— **Atlantic és Apolló mozgó.** Ma, szombaton megy utoljára a végtelenül érdekfeszítő sportdráma, a Kentucky Derby, a közkedvelt Reginald Denniel a főszerepben. Vasárnap és hétfőn közkívánatra Harry Piel repriz, a „Sátán helytartója”.

— **Luciano Albertini a Dorian Terraseon.** „Sámson gyermekei” című hatalmas kalanddráma van ma szombaton másodszor, melynek főszerepét bravúrajairól és kiváló játékáról ismert Luciano Albertini alakítja. A kalanddrámák közül keveset láttunk ilyen izgalmas filmet, mint a „Sámson gyermekei”, melyben Albertini a legelénkebb fantáziát is tulszárnyaló nehéz szerepét kiválóan játsza meg. A drámat megelőzi egy 2 felvonásos amerikai bulversz, „Fatty mint levélhordó”. Az előadások a Dorian Terraseon 9, a Dorian-filmszínházban 3, 5 és 7 órakor kezdődnek. A 3 óras előadás mérsékelt árú.

NYILTÉR

A „Nagyvárad” f. hó 5-iki számában alant aláírással megjelent közleményre kijelentjük, hogy a Fuchs bőrruha-üzem tulajdonosának személyét sérteni szándékunkban nem volt.

Herschkovits és Tsai,
„Chic” bőrruha-szalón
Calea Victoriei 1.

* **Férfi és női kelengyékben, csipkékben, árakban Bleier divatáruház, Sas-pasage** utólérhetetlen.

TOZSDE

Zürich, szeptember 5. Nvítás: Berlin 10 0-a 126 egy., Newyork 531, London 2363, Páris 2807 fél, Milánó 2325, Prága 1590, Budapest 0.0069 fél, Bukarest 275, Varsó 102 fél, Bécs 0.0074 háromn., Amsterdam 204/37, Belgrád 702 fél.

Bukarest, szeptember 5. Zárlat: Devizák: Páris —, London 837, Newyork 184, Róma 830, Zürich 35 fél, Bécs 26, Prága 560.

Zürich, szeptember 5. Zárlat: Berlin 10 0-a 127, Amsterdam 204/40, Newyork 531, London 2367, Páris 2805, Milánó 2320, Prága 1585, Budapest 0.0069/85, Belgrád 702 fél, Bukarest 275, Bécs 0.0074 háromn.

Budapest, szeptember 5. A pénteki értékpapírtőzsde zárata: Angol-Magy. 46, Magy. H. 520, Hazai B. 120, Leszám. 69, Olasz. 20, Osztr. H. 176, Salgó 530, Rima 143, Kereskb. 1125, Borsod-Misk. 117, Első Bp. gőz 124, Viktória 190, Beocsini 915, Borsodi szén 89, Szászvári 325, Kohó 400, Drasche 160, Kőszén 2830, Ujlaki 115, Klotild 260, Urikányi 860, Globus 23, Koburg 46, Csáky 11, Fegyver 1140, Ganz-D. 2590, Ganz-Vill. 1270, Allamv. 425, Láng 100, Schlick 46, Schuller 40, Teudloff 65, Wöner —, Danica 57, Izzó 660, Papirpar 35, Flóra 105, Hungária műtr. 95, Karton 73, Goldberger 79, Cukor 2280, Österm. 208, Gummi 15, Váshár. petr. 85, Georgia 408, Oceán 17 fél, Phöbus 41, Hermes 35, Lipták 9250, Villányi 66, Zagyva-pálf. 180, Egy. fa 17, Guttman 1075, Lignum 53, Malomsoky 8, Uj ofa 515, Rézb. 110, Atlantika 23, Tröszt 135, Nasici 2040.

Budapest, szeptember 5. Termény-tőzsde: Gabonapiac tartott, budapesti buza 410—415, budapesti rozs 330—335, budapesti takarmányárpa 410—420, kukorica feladóállomáson 350—360, budapesti tavalyi zab 380, idei 350 ezer korona.

A TEVE

REGÉNY

55

Irta: LAKATOS LASZLO

— Tessék hát belátni mama, hogy nem maradt itt. Ilonának is az a legjobb, ha a mama most szépen jön haza. Tessék nyugodtan búcsuzni, én és a titkár várjuk kint a folyosón.

Megint mélyen meghajoltam Ilona és Miklós előtt.

Út pere mulva jött Michaelisné. Erdős is, én is nyujtottuk karunkat, de ő csak az enyémet fogadta el. És még támogatott lefelé a lépcsőn. Ő siránkozva és szegyenkezve:

— Fiam... ezt sosem felejttem el... Csak a jó Isten tud magának megfizetni azért, hogy most én hozzá, szegény, öreg, koldusszonyhoz, milyen...

— Ne tessék kérem beszélni, mama. Nagyon kérem... Nekem most gondolkodnom kell. Sokat, nagyon sokat gondolkodni.

XLVIII.

Amikor a kapu elé értünk (Michaelisné bent az autóbán várta, hogy jöjjiön a házmaster), Erdős úr rám nézett. Alázatosan, kérően. A zsvány milyen hamar becéli magát az új állásába. Már azt is tudja, hogyan kell nézni egy titkárnak.

— Nagyon kérek, engedj meg, hogy még fölnezhessen hozzád egy negyedórára. Nem merek most haza, félek... Nem tudnék aludni egész éjszaka. Ha Istent ismersz...

Végignézetem rajta:

Uj posztóáruház

ZAUBERER & COMP

Str. Gen. Mosoin (Mezey Mihály-utca) 7.

férfi és női
öltöny és kabát

Szövetek nagy választékban

Cimre
figyelem!

Cimre
figyelem!

hallatlan olcsó árban!

— Mert te persze mindig ismerted az
...
Ö vonítón, gyáván, egy neki egészen
jegen, nyűszörgő hangon.
— Kérlek, nem ez a pillanat az, ami-
or mi ketten ezeket a dolgokat...
— Hát melyik az? Mikor jön végre ez
pillanat.

— Különbözn igazad van. És éppen
zért kérék. Odafönt meg akarok magya-
ázni mindent.

— Nekem ne magyarázz, mert én úgy
sem értek meg semmit. Én ostoba vagyok
és éppen ez az erőm, ez: a retentő, a ha-
ártalan, a dicsőséges ostobaságom. Az os-
tobaságom, amelyik nem ösmer fáidaimat,
nem fog fel csapást... De különben miért
folytassam? Ehez meg te vagy túlságosan
ostoba. Ostoba vagy ahhoz, hogy ezt valaha
is megérthessed. Megérthessed ezt, az én
példátlan, az én remekművű, az én láng-
esű ostobaságomat.

Persze, hogy nem értette meg. Makal-
csui kitartott egy mellett:

— Nem tudok ma éjszaka aludni, —
mondta és megint siránkozott.

— Nem is fontos. Indiában él egy
fakir, aki nem hűnta le a szemét száz év
óta. Én magam is évek óta áltem álom-
nélkül, pedig közönséges tökfilkó vagyok
és nem a monarchia legelső furnérgyárosa.

Azatán eszembe jutott valami.
— Különbözn gyere. Mert nekem van
szükségem rád. Most én nem engedlek.

Majd hogy kezdet nem csökkent öröme-
ben. Szóval élék hiába! Odafent lőrét hú-
zok a titkár úrra.

(Folyt. köv.)

A városi vízvezetési- és csatornázási
üzem Igazgatóságától.

Hirdelmény

Mihez tartás végett értesítjük a város
közönségét, hogy folyó hó 6-án, szombat-
on délután 3 órától 5 óráig, a kapcsoló-
tábla felett végzendő munkák folytán a vá-
rosi új vízműtelepen üzemszünet lesz, mely
a magasabban fekvő helyek vízellátásában
rövid ideig tartó zavarokat fog előidézni.

Oradea-Mare, la 5 Septembrie 1924.

Iosif Kőszeghy,
director executiv.

Matula-féle üzlet megnyílt

lakk és festékekből órlási raktár.
Vas és konyhafelszerelések, valamint
selejtecs árak olcsón kiárusítatnak.

Fő-utca 2. (Huzella mellett)

Primpretorul Plasei Salard.

No. 855—1924.

Publicație de licitație

Subsemnatul delegat aduc la cunoș-
tinta publica ca in urma deciziunii No. 855
—1924 de escontenare in favorarea dru-
mului vicinal Oradea-Mare—Cetariu—
Desces contra firmei Vadász si Rein din
Gara-Bihorea am sechestrat urmatoarele
100 metri lemne crapate de foc in valoare
de 15.000 lei cari se vor vinde prin licita-
tie publica ce se va tine la 18 Septembrie
1924, ora 15 d. m. in Gara-Bihor la care
sunt invitati cumparatori, cu acea mobilile
de mai sus pe langa achitarea in numerar
a pretului de cumparare, se vor vinde celui
care va promite mai mult eventual si sub
pretul de estimatie.

Salard, la 1 Septembrie 1924.

Delegatul Primpreturei Salard:

Theodor Por.

Piros sátor

A Kereskedelmi Csar-
nok üvegtermében a
szombaton megnyíló
mintavásáron nagy
elárusítást rendezek,
hogy tisztelt vevőimet
ezuton értesitem, a

kiállításon eladásra
kerülő áruk
mentesek az új
vámtarifa díjaitól.

A mintavásáron el-
adok, úgy férfi, mint
női szövetekeket, vala-
mint Raglán kelmé-
ket tükör posztókat
stb. A mintavásáron
ezenkívül

eladok 500 darab
maradék szövetet
rendkívüli
olcsó árban

Az eladás vasárnap reggel
10 órakor kezdődik 9-ikéig
bezárólag.

Zauderer Dániel

posztóáruház
Piros sátor az
üvegteremben

Esőernyő

legolcsóbb a kész-
tőnél
**Rosenberg
Testvérek**
N. Iorga (Zöldfa-u.) 8
Behúzás gyorsan készül

I-a zab érkezett

a legolcsóbb napiáron árusítjuk nagyban
Banca Frontiera

(Bihoreana épület), kicsinyben Banca
Frontiera vásártéri fiókjánál és Cuza
Voda 41. sz. a termény üzletben.

Az „Artibus“ R. T. részvényesektől tisztá-
lással meghívjuk a részvényiárságnak f hó 6-án,
szombat d. u. 6 órakor a Banca Nationala he-
lyiségekben megtartando

rendkívüli közgyűlésére.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A társaság felszámolása.
2. A Banca Nationala és a Belügyminisz-
terium között a R. T. Parcel Traian-ban levő
épületének lebontására létrejött megálapodás tu-
domásulvétele. Egyidejűleg a Banca Nationala
által megszavazott kártérítés elfogadása.
3. A likvidátorok megválasztása.
4. Határidő kitűzés a lebontandó épület anyá-
gának nyilvános árlejté-ére azzal a kikötéssel,
hogy az épület lebontása az árlejtés napjától
számított 8 napon belül megkezdendő.

A gyűlés a kitűzött időpontban minden kö-
rűlmények között megtartatik.

Oradea-Mare, 1924. szeptember 5.

Igazgatóság.

DENGELEGI ÁRMIN

Bádagos és vízvezeték szakiparos

Vízvezetési felszerelésekben
állandó nagy raktár

Központi lerakat: Telep:
Strada Sf. Ladislau 17. Strada Clujului 44.
(Körös-utca) (Kolozsvári-utca)
Telefon sz. 6-71. Telefon sz. 5-79.

A kereskedelmi élet
eseménye!

Fontos a kereskedők
számára!

Mostanában megnyílt Clujon

L. HAIG

Manchester, Milanó, Galați, Cluj (Calea
Regele Ferdinand 33.) nagy angol szövet
áruház az egész Erdély részére.

Különlegességek vászonban, indiai sifonban, sza-
tenben és piüssben. Cambrice, Madapolan, Cordis stb.

Nagybani eladás. Versenyen kívüli árak.

Látogassák meg a céget,
nem fogadják meg.

Kíséretjük csak meg szükségletüket
nálunk beszerezni.

Járási székhelyen

Nagyvárad közelében eladó
egy piactéri épülettömb

amelyben 50 éve fennálló szálloda, vendéglő,
korcsma, fűszerkereskedés, pénzügyi, nagy
pince és más üzlethelyiségek is vannak. Erte-
kezhetni lehet a Nagyvárad kiadónivatalában.

Radó Dezső női divattermében
készülnek

a legelegánsabb angol kosz-
tümök, hosszú kabátok és
francia ruhák eredeti párisi és
bécsi modellek után.

Str. Gojdu (Beothy Ödön-utca) 6. szám.

A Tagkésebb h-
detés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy ezr ára 3 lei
vastag betűs 6 lei

Házasság

Házasságközvetítési ügyben méltóztatnék bizalommal Faragó Jenő irodájához fordulni, Budapest, Népszínházutca tizenhat. Cégjelzőtelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. — Megbízások: Romániából, Stovenskből, Jugoszláviából, Magyarországból. 15

Nőstúró huszonhétéves nagykereskedő. Bővebbet: Faragó, Budapest. 18

Ferjezadná földbirtokos egyetlen leányát Vagyon: Hátszálód. Bővebbet: Faragó, Budapest. 21

Oktatás

Német nyelvgyakorló órák 5—15 éves gyermek részére. Cím a Humanitas-ban. Str. Alexandri (Lelek-utca) No. 11. 642

Német tanítónő olcsón tanít. Cím a kiadóba. 633

6 hónap alatt megtanulhat bárki németet, franciát, zongorát, havonta 150 lei. Vlahofa (Szent János-utca) 82. sz. 643

LAKÁS

Keresek 6 hónapra modern 1 vagy 2 szobát, úresen is jó. Weisz Gizi Str. Tipografiei (Nyomda-utca) 4. 50

Akik két éjszakára szobát bocsátanak a zsidó konferencia delegátusainak és vendégeinek, megfélelő díjazás mellett rendelkezésre, kérjük, jelentsék a konferencia rendezőségének irodájában, Plaja Unirii 16. (Szent László-tér), Holland Amerika iroda) 624

Elátás

Két jó családból való középiskolai fiú orth. izr. uricsaládnál teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóban. 635

Iskolás leányka teljes ellátást kaphat. Str. Orfelnatului (Arváz-utca) 1. sz. 641H

Teljes ellátásra vállalkozó Nagyváradon a város központjában, zongorahasználat, intelligens izr. urinó két, jobb házból való 10-12 éves leánykát. Berger Anjalne, Oradea-Mare, Str. Gojdu 42, I. 631

Koszt, kvártélyba, corepálással felfogad román család egy alsó gimnáziumi tanuló. Srt. Csengeri-utca 10-a. 622H

Alkalmazás

Üveg és porcellán kereskedőségű perfekt román-magyar, állást keres szept. 15-re. — Cím a kiadóban.

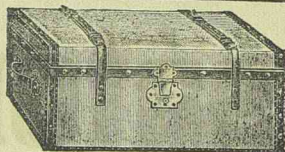
Tiszteletes minden leány felvételt azonnal. — Feinsilbernél, Cuza Voda (Szacsavay-utca) 46. 591

Középiskolát végzett fiú tanulókat felvételt. Cím Hegedus Hirlapirodában. 619

Főzni tudó mindenest keresek azonnali belépésre 3 tagú családba. Cím a kiadóba. 623

ELSZAKITHATATLAN

KÉK MUNKÁS, VÁSZON ÉS SZÖVET RUHÁK
"INDUSTRIA" RUHAÜZEM
ORA DEA-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám alatt egy külön detail áruosztályt rendeztünk be

elsőrendű bőröndárunk, berendezett kassettáinknak és iskola-táskáinknak eredeti gyári árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyszintén vállalkozunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám.

A Somre Sabosz Poale Czedek

imaház Sfântul Ladislau (Körös-utca) 18 ezuton értesíti t. tagjait, hogy a templomi ülőhelyek bérbeadása a bérleti előjoggal rendelkezők részére mult hó 31-én, vasárnap reggel kezdődött, szeptember hó 7-én és 14-én folytatódik. Hivatalos órák fenti napokon a templomi irodában reggel 8—12-ig, délután 2—6 óráig. — Mindazok, kik mult évi ülőhelyekre igényt tartanak, felkéretnek, hogy ezen időn belül azt kiváltani sziveskedjenek, mert ellenesetben bérleti előjogukat elvesztik.

Tisztelettel

a Templomülés-bizottság.

Elsőrangú kosztümöket, kabátokat
ANGOL ÉS FRANCIA RUHÁKAT
a legújabb divat szerint
meglehető szolid árban készít
VALENTIN NÓIDIVATERME
Körház-utca 17.

Kéveset használt, teljesen jókarban levő Underwood-írógép eladó. Cím a Hegedus Hirlapirodában. 604H

Komplett új hálószooba, perzsaszőnyeg és tüzetli fadóbozok eladók. Oláry I. cég. 617

Szép, fehér róka eladó. Megtekinthető Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 17. Házmaster-nél. 638H

Priss, repedt tojás állandóan kapható. Köllner, Str. Ep. Pável-utca. 26. 636H

Olajmalom, teljesen felszerelve, eladó. Cím a kiadóban. 630

Jókarban levő négyülékes személyautó sürögősen eladó, esetleg bérbeadó. — Cím a kiadóban. 626

Eladó 2 drb ujonnan politurizott interziás diófa antik vitrin. Str. Ep. Colrogiariu. 628

Vasútvonal mellett fekvő nagy telek épülettel, iparvágány bevezetve jutányos áron eladó. Cím Hegedus Hirlapirodában. 645

Eladó félemeletes nagy ház 300.000 leier beköltözhető 3 szobás lakással, nagy udvarral. — Kortsimárus László Str. I. C. Bratiunu (Szaniszló-utca 22. 580

KÜLTÖZÉS

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és férfi fehérneműk 250—600 leig izlésesen készülnek a leg egyszerűbbtől a legdivatosabbig. Nilsztelep 100-62 Schwartz-ház. 340

Hársnya stoppolást fehérnemű, és minden felsőruha javítását és varrást jutányos áron vállal Horváth Sándorné Huszár-utca 1. 389

Pilissé és gouvre munkák nagyon olcsó árban készülnék. Strada Alexandri (Teleki-utca) 22. sz. alatt, a kapuval szemben. Ny

3 hotes kis fiamat örökre adnám. Str. Lebadei (Hattyu-utca) 6. 625

Ütlevél, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges fényképek, Nagyvárad területén legolcsóbban, — Zenker fényképszéknél, Str. I. C. Bratiunu (Szaniszló-utca) 25. Felvételek este fél 8-ig.

24% kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezettel, Adásveteli Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 24. Értéstités délután. 4

Ha azt akarja, hogy lakásában a

vízvezeték berendezései szakszertien legyen rendbe hozva, augy forduljon bizalommal **FISCHER**

bádogos és szerelő szakparoshoz, Strada Pável-utca 18 sz. (volt Rimanóczy-utca 4.)

Értesítem

a t. hölgyközönséget, hogy női ruháshalom Fő-utca 20-ba helyeztem át.

Juhászné

Perzsaszőnyeg

készítéséhez garantált napálló mosható gyapufonalat minden minőségben és színben legolcsóbb gyári árban azonnal raktárról szállít

„ORIENT”
perzsaszőnyeg szövőgyár
Simleul-Silvaniei.

Bádogos
és vízvezeték szerelő műhelyemet athelyeztem

Elvállalok minden ezen szakmákba vágó munkát jutányos árak mellett

KAUFMANN
Strada Gojdu (Beóthy Ödön-utca) 22 szám alatt
Egy új jégsekrény eladó.

Veszünk

butorokat, szőnyegeket teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia
Butor, szőnyeg és régiségkereskedők Str. General Moşoiu (Mezey Mihály) utca 10

Ingyen sör és likör!

6-9 SEPTEMBRIE 1924.
TARGULDE MOSTRESI
EXPOSITIA
IN SALIE HALL COMERT
1924-SEPTEMBRIE 6-9 IG
KIALLITÁSOS VÁSÁR
A KERESKEDELMI CSARNOK ÖSSZES HELYSÉGEI
ORADEA-MARE. BEN. NAGYVÁRAD földes

Megnyitás szombat délelőtt 10 órakor

Olcsó vásár

Buffet

Kedvezmények a látogatóknak

Ritka bevásárlási alkalom

Katonazene

Belépődíj 10 lei

Nagy meglepetések

Ingyen babakalapot!

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv.-Társ.